

CASTELLS CATALANS

Nom del castell: Castellmeià
Data de construcció: segle XIII
Municipi: Torrefeta i Florejacs
Comarca: Segarra
Altitud: 520 m
Coordenades: E 358857.19, N 4621986.31 (ED50 UTM 31N). Longitud: 01° 18' 06.0"
Latitud: 41° 44' 07.1" (ETRS89 Geodèsiques)
Com arribar-hi: anant de Cervera a Guissona per la carretera L-311, a l'alçada de Tarroja de Segarra cal prendre la L-324 en direcció a Sant Ramon fins arribar amb 2,5 Km a Castellmeià.

La «Gran Enciclopèdia Catalana», IV (Barcelona, 1973) en diu (amb la signatura d'A. Duran i Sanpere i A. de Fluvià: «CASTELLMEIÀ (o Castellmejà; ant. Meià). Llogaret i antic terme de Torrefeta (Segarra), al sud de Llor. El castell de Castellmeià (segle XIII) fou refet en part a la fi del segle XVI i és en bon estat de conservació. N'eren senyors els Vergós, senyors també de Santa Maria de Meià i de Majanell, al final del segle XVII passà a Francesc de Junyent i de Marimon, al qual fou concedit el 1716 el marquesat de Castellmeià, únic títol concedit per Felip V a un català després de l'inici de la Guerra de Successió. Passà als Amat, als Carcer i als Vilallonga».

De fet, la primera notícia directament relacionada amb aquest castell —que, naturalment, cal no confondre amb el de Meià que hem estudiat dins la comarca de la Noguera— procedeix de l'any 1245, quan el preposít de Santa Maria de Solsona concedí a fra (sant) Pere Nolasc l'església de Sant Nicolau «que est sita intra terminas Castri de Mediano», situada en la parròquia de Portell. L'objecte de la donació era l'erecció del convent, que esdevindria de Sant Ramon Nonat.

Advertim encara, que, segons Piquer, el castell de «Mediano» és «la torre de Majanell o del Mitjanell, construcció del segle XVII, que és a 0,6 km. de la Manresana, en direcció nord-est. Però, és clar que la donació referida correspon al segle XIII.

Amb anterioritat, unes notícies esparses al·ludeixen Meià o Majanell, sense que

CASTELLMEIÀ

puguem treure'n gaire partit. Així, consta que l'any 1080 Mir, marit —en segones núpcies— d'Engèlsia, posseïa a lous a Meià, els quals, en morir aquesta —si el sobrevivia— havien de passar a la filla «Chugulada».

El referit Mir és, en opinió de l'historiador Serra Vilaró, Mir Sanç, vinculat amb el castell de Llobera.

En el testament d'en Gombau de Ribelles, expressat amb la voluntat conjunta de Marquesa, muller del testador, figura, el 17 de setembre del 1179, el paràgraf següent: «Et ego Marquesa uxor Gumbaldi de Ribeles si meus maritus obierit antequam moriar dimitto Raimundo de Ribeles filio meo post meam mortem omnes meos directos... in Balagario et in Castello novo et in Bufagranel et in Medianel prope Deslor et in valle fraosa et in Lobera et in Besora... ». Llegim que el terme de Majanell confrontava amb el terme del castell d'Alta-riba.

Galceran de Vergós, senyor de Meià (=Castellmeià), casà el 1314 amb Berenguera, filla del senyor de la Morana.

A Berenguer de Vergós, qui el 1350 va demanar el veïnatge de Cervera, el qual li fou cancel·lat el 1372, el sabem senyor de Castellmeià, ja l'any 1339. En el fogotament del 1365-1370 apareix l'anotació: «Bellvehí de Meià, qui són den Berenguer de Vergós, XX fochs». Com que, a tenor de l'esmentat fogotament, no figura cap altre lloc com a pertinença, dins la vegueria de Cervera, del mateix propietari, és palès que amb aquesta

referència —Bellveí és un poblat del mateix municipi de Torrefeta— resta implícit el castell, el qual precisament en aqueixa centúria seria motiu d'obra, d'acord amb el parer exposat de la faisó següent, per Monreal-De Riquer:

«Dins del tipus de castell-palau tardà, tan abundant en aquestes terres, cal esmentar el castell Mejà, de planta aproximadament rectangular amb dues gruixudes torres cilíndriques a les cantonades dels costats menors. Una d'elles conserva el coronament de merlets amb garfis sota el teulat actual; l'altra s'assenta damunt un talús poligonal i està esmotxada. La construcció originària d'aquestes torres deu ser del segle XIV, però les façanes amb finestres d'ornamentació en forma de creu i motllures interseccionals correspondrien a la supervivència del gòtic ja dins del segle XVI. A l'interior hi ha un curiós vestíbul poligonal amb una columna gruixuda, que potser correspon a l'espai del pati d'una fortalesa més antiga. És magnífica l'escala de cargol que s'allotja a la torre incompleta abans al·ludida.

Tant a l'exterior com a l'interior de l'edifici es repeteix un escut partit, amb tres

càbries en una meitat i tres feixes en l'altra: aquesta segona podria pertànyer a la família Vilalba, la qual, després d'abandonar la seva casa originària de Cardedeu, apareix en aquestes terres de Cervera i en virtut d'aliances matrimonials passa a anomenar-se Vilalba de Meca. Un dels escuts porta la data en mars 1569.

Que el castell de Maià és més antic del que aparenta el seu estat actual, queda confirmat per l'existència a l'est del castell i a uns cent metres de distància de la primitiva capella, d'una nau amb absis i volta de canó apuntat, que podria ser del segle XIII».

En el terreny genealògic, el primer marquès de Castellmeià —Francesc de Junyent i de Marimon— tingué hereu i successor en el fill primogènit, Francesc de Junyent i de Vergós, qui el 1696 era oïdor militar de la Generalitat de Catalunya, el 1697 lluità contra la invasió francesa del duc de Vendôme, el 1700 fou un dels fundadors de l'Acadèmia Desconfiada, milità en l'exèrcit filipista assetjador de Barcelona el 1713-1714 i el 1718 esdevingué regidor barceloní. Era, també, baró de Montclar.

